

Autoriteit Consument & Markt
T.a.v. de heer mr. C.A. Fonteijn
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Newtonlaan 1-41
3584 BX Utrecht

Postbus 3017
3502 GA Utrecht

T 030 296 81 11
F 030 296 82 96
E info@nza.nl
I www.nza.nl

Behandeld door
Michiel Rodrigo

Telefoonnummer
030 - 2968382

E-mailadres
mrodrigo@nza.nl

Kenmerk

Onderwerp
Fusie Waterlandziekenhuis – Westfriesgasthuis

Datum
29 september 2016

Geachte heer Fonteijn,

Op 19 mei 2016 heeft de Raad van Bestuur van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) een melding in de zin van artikel 34 van de Mededingingswet ontvangen. Hierin is medegedeeld Stichting Waterlandziekenhuis (hierna: Waterlandziekenhuis) en Stichting Algemeen Ziekenhuis Westfries Gasthuis (hierna: Westfriesgasthuis) voornemens zijn een fusie tot stand te brengen, in de zin van artikel 27, eerste lid, onder a, van de Mededingingswet. ACM heeft de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) hierover op 23 mei 2016 geïnformeerd. De NZa geeft op grond van artikel 49c, vijfde lid, van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) en artikel 14 van het Samenwerkingsprotocol tussen ACM en de NZa een zienswijze over deze melding.

Betaalbaarheid

Een concentratie kan nadelige gevolgen hebben voor de publieke belangen kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid. Met betrekking tot de betaalbaarheid wordt bekeken of er mogelijk een prijsstijging als gevolg van de fusie plaats zal vinden. Hiertoe beschikt de NZa over econometrische methoden. Het gaat daarbij om de Logit Competition Index methode (LOCI) en de WTP (Option Demand) methode. Een nadere toelichting op de werking van de modellen is opgenomen in bijlage 1 bij deze zienswijze. In bijlage 2 bij deze zienswijze wordt toegelicht hoe de NZa de LOCI- en de WTP-methode inzet om te bepalen welke mogelijke effecten de concentratie tussen Waterlandziekenhuis en Westfriesgasthuis voor de betaalbaarheid van de algemene ziekenhuiszorg heeft.

Een LOCI-verandering kan geïnterpreteerd worden als een verandering in gewogen marktaandeel. De LOCI- en WTP-veranderingen zijn hieronder samengevat.

Verandering in	Waterland- ziekenhuis		Westfries- gasthuis	
	LOCI	WTP	LOCI	WTP
Klinisch	4,8%	3,0%	2,4%	2,7%
Niet-klinisch	7,6%	4,6%	3,4%	3,6%

De LOCI- en WTP-veranderingen kunnen vertaald worden in verwachte prijsstijgingen door deze te vermenigvuldigen met de prijskostenmarge. Als uit wordt gegaan van een prijs/(marginale)kostenmarge van 50 procent dan komen hieruit de volgende verwachte prijsverhogingen voor de fuserende partijen.

Kenmerk
204096/284104

Pagina
2 van 2

Verandering in prijs volgens methode:	Niet-klinisch		Klinisch	
	WTP	LOCI	WTP	LOCI
Waterlandziekenhuis	2,3%	3,8%	1,5%	2,4%
Westfriesgasthuis	1,8%	1,7%	1,4%	1,2%
Fusieziekenhuizen	2,0%	2,4%	1,4%	1,7%

Toegankelijkheid

In algemene zin kan de concentratie van zorgaanbieders een negatief effect hebben op de toegankelijkheid van de zorg. De NZa borgt de toegankelijkheid van de zorg onder meer door 1) erop toe te zien dat zorgverzekeraars voldoen aan hun zorgplicht, 2) in het kader van de zorgspecifieke fusietoets inhoudelijk te toetsen of de cruciale vormen van zorg in gevaar komen en 3) het indien nodig inzetten van het Aanmerkelijke Marktmacht-instrument. Hieronder lichten wij dit nader toe.

Zorgplicht

Onder de zorgplicht van een zorgverzekeraar wordt verstaan de verplichting ervoor te zorgen dat een verzekerde de zorg, of vergoeding van de kosten van zorg alsmede desgevraagd zorgbemiddeling, krijgt waar hij behoefte aan en wettelijk aanspraak op heeft. Het gaat hierbij niet alleen om de inhoud en omvang van de (vergoeding van) zorg, maar ook om de kwaliteit, tijdigheid en bereikbaarheid van de verzekerde zorg. Hieruit volgt dat zorgverzekeraars gehouden de zorg voldoende toegankelijk te houden voor hun verzekerden. De NZa ziet erop toe dat de zorgverzekeraars voldoen aan hun zorgplicht.

Zorgspecifieke fusietoets

In het kader van de zorgspecifieke fusietoets (zie hieronder) heeft de NZa voor de cruciale zorg¹ die het Waterlandziekenhuis en het Westfriesgasthuis aanbieden (te weten spoedeisende hulp, acute verloskunde en crisisopvang GGZ), onderzocht of patiënten door het samengaan niet verder hoeven te reizen of langer hoeven te wachten dan wat volgens de wet maximaal acceptabel is. Uit de bij de aanvraag overgelegde gegevens blijkt dat, als gevolg van de voorgenomen concentratie, de continuïteit van deze vormen van zorg niet in gevaar komt.

Aanmerkelijke marktmacht

De NZa kan overgaan tot een onderzoek op grond van artikel 48 en/of 49 Wmg om Aanmerkelijke marktmacht (AMM) vast te stellen. Indien de NZa na dit onderzoek vaststelt dat er sprake is van AMM, kan zij verplichtingen zoals genoemd in artikel 48 Wmg opleggen. De NZa geeft

¹ In het Besluit beschikbaarheidsbijdrage WMG zijn de volgende vormen van cruciale zorg aangewezen: ambulancezorg, spoedeisende hulp, acute verloskundige, crisisopvang GGZ en zorg als omschreven bij of krachtens de Wet langdurige zorg.

in deze zienswijze geen oordeel over de vraag of de fusiecombinatie beschikt over AMM.

Kenmerk
204096/284104

Pagina
3 van 2

Kwaliteit

Op grond van artikel 49c, lid 5, Wmg neemt de NZa in zijn zienswijze de bevindingen op van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) inzake de gevolgen van de concentratie voor de kwaliteit. De IGZ heeft aan de NZa het volgende meegedeeld over de voorliggende concentratie.

De IGZ beschikt niet over instrumentarium om prospectief uitspraken te doen over de gevolgen van een fusie voor de kwaliteit en veiligheid van zorg. Echter, de IGZ beschouwt een fusie en fusieproces op zich als een mogelijk risico voor kwaliteit, veiligheid en continuïteit van (individuele) patiëntenzorg. Zeker wanneer zich ook andere ingrijpende kwesties voordoen, zoals wisselingen in het bestuur of financiële problemen, kunnen dergelijke risico's zich voordoen. Wanneer er al bestaande zorgen zijn over de kwaliteit en veiligheid van zorg is het mogelijk dat deze juist vergroot worden gedurende het fusieproces.

In dit licht wil de IGZ twee opmerkingen maken over de voorgenomen fusie tussen het Waterland Ziekenhuis en het Westfries Gasthuis. Op 15 december 2015 heeft de IGZ de raad van bestuur van het Waterland Ziekenhuis per brief medegedeeld dat zij het toezicht op het ziekenhuis intensiveert. Het intensieve toezicht betekent dat de raad van bestuur maandelijks een voortgangsrapportage over een aantal onderwerpen aan de IGZ moet sturen. Daarnaast brengt de IGZ meer (onaangekondigde) inspectiebezoeken aan het Waterland Ziekenhuis. Het intensieve toezicht heeft betrekking op een aantal onderwerpen die raken aan zowel de directe zorgverlening als de organisatie van de zorg. Het intensieve toezicht op het Waterlandziekenhuis is per 1 september opgeheven. De IGZ schrijft momenteel een toezichtrapport over die periode, dat naar verwachting eind december openbaar wordt. De IGZ blijft het Waterlandziekenhuis met bijzondere aandacht volgen. Daarnaast werd in maart 2016 bekend dat de beide leden van de raad van bestuur van het Waterland Ziekenhuis vertrekken. Momenteel zijn twee interim-bestuurders actief. Ook dit beschouwt de IGZ (per definitie, dus niet op geleide van de twee bestuurders persoonlijk) als een 'life event' met een mogelijk risico voor de kwaliteit en veiligheid van zorg.

Zorgfusietoets

Tot slot wijzen wij er op dat de NZa per januari 2014 de zorgspecifieke fusietoets uitvoert. Dit betekent dat zorgaanbieders die willen concentreren, hiervoor toestemming moeten krijgen van de NZa.² De NZa toetst procedureel of partijen goed hebben nagedacht over het doel en de gevolgen van de concentratie. Ook bekijkt de NZa of partijen hun cliënten, personeel en andere betrokkenen op een zorgvuldige wijze betrokken hebben bij de voorbereiding van de concentratie. Tot slot toetst de NZa inhoudelijk of de verlening van cruciale zorg in gevaar komt. Wanneer de NZa goedkeuring geeft, kunnen partijen de concentratie melden bij ACM. De NZa heeft op 30 maart 2016 in het kader van de zorgspecifieke fusietoets toestemming gegeven voor de concentratie tussen het Waterlandziekenhuis en het Westfriesgasthuis.

² Dit geldt alleen niet voor zorgaanbieders die in de regel door minder dan vijftig personen zorg doen verlenen.

Hoogachtend,
Nederlandse Zorgautoriteit,

Kenmerk
204096/284104

Pagina
4 van 2

dr. M.J. Kaljouw
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlagen

1. Toelichting fusiesimulatiemodellen
2. Effectanalyse Streekziekenhuis Koningin Beatrix - Stichting Slingeland Ziekenhuis